Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lisävastine

12.11.2025

Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Viite: hallintovaliokunta 13.11.2025

Sisäministeriön lisävastine: Hallituksen esitys laiksi poliisilain 5 a luvun muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi (HE 29/2025 vp)

I Yleistä

Sisäministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa lisävastine. Sisäministeriön lisävastineessa käsitellään asiaa poliisilain kannalta. Vastaavat näkökulmat ovat relevantteja sotilastiedustelusta annetun lain muutosesityksen osalta, ja sotilastiedustelulakia tulisi muuttaa vastaavasti kuin poliisilain säännöksiä.

Sisäministeriö esittää lisävastineessa näkemyksensä perustuslakivaliokunnan lausunnon sekä professori Mäenpään lausunnon johdosta. Sisäministeriö on koordinoinut lisävastineen sisältöä suojelupoliisin, Poliisihallituksen ja keskusrikospoliisin kanssa.

1. Säätämisjärjestystä koskevat kysymykset

Perustuslakivaliokunta on esittänyt, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä, 1. lakiehdotus kuitenkin vain, jos valiokunnan sen 5 a luvun 44 a §:stä tekemä valtiosääntöoikeudellinen huomautus otetaan asianmukaisesti huomioon ja 4. lakiehdotus kuitenkin vain, jos valiokunnan sen 80 §:stä tekemä valtiosääntöoikeudellinen huomautus otetaan asianmukaisesti huomioon.

Perustuslakivaliokunta on todennut lausunnossaan (kappale 16), että ehdotettua sääntelyä on 1. lakiehdotuksen 5 a luvun 44 a §:ssä ja 4. lakiehdotuksen 80 §:ssä välttämätöntä täsmentää ja rajata niin, että sääntely täyttää jonkin perustuslain 10 §:n 4 momentin mukaisen rajoitusperusteen.

Hallituksen esitys

44 a §

Tiedon luovuttaminen eräissä tapauksissa

Suojelupoliisi saa ilmoittaa 44 §:n 3–5 momentissa tarkoitetusta rikoksesta ja luovuttaa sellaista rikosta koskevaa tietoa mainituissa momenteissa tarkoitetuille toimivaltaisille viranomaisille myös kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi ja muuksi luovutuksensaajan toiminnan suuntaamiseksi. Tällöin tietoa ei saa käyttää esitutkintalain 3

luvun 3 §:ssä säädetyssä tarkoituksessa eikä salaista tiedonhankintakeinoa, salaista pakkokeinoa tai muuta pakkokeinoa koskevan vaatimuksen tai päätöksen perusteena eikä näyttönä rikosasiassa.

Tiedustelumenetelmän käytön avulla saatua tietoa saa aina luovuttaa syyttömyyttä tukevaksi selvitykseksi sekä hengelle, terveydelle tai vapaudelle aiheutuvan merkittävän vaaran taikka huomattavan ympäristö-, omaisuus- tai varallisuusvahingon estämiseksi.

Perustuslakivaliokunta (kohta 13) kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettu sääntely tiedon luovuttamisesta muodostuu varsin väljäksi perusoikeuksien rajoittamista koskevan täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimuksen kannalta. Lisäksi sääntelyn sanamuodon valossa tiedon luovuttaminen voi koskea myös luottamuksellisen viestin salaisuuden piiriin kuuluvaa tietoa. Sääntelystä tai sen perusteluista ei kuitenkaan käy ilmi, että tiedon luovuttamista kansallisen turvallisuuden suojaamista tai toiminnan suuntaamista varten koskevassa sääntelyssä olisi välttämättä kyse jostakin perustuslain 10 §:n 4 momentissa luetellusta luottamuksellisen viestin salaisuuden sallitusta rajoitusperusteesta.

Perustuslakivaliokunta (kohta 15) toteaa, että nyt ehdotetun sääntelyn ei voida katsoa kuuluvan perustuslain 10 §:n 4 momentin mukaisen tiedon hankkimista sotilaallisesta toiminnasta taikka sellaisesta muusta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta koskevan rajoitusperusteen piiriin.

Sisäministeriön aikaisempi vastine asiassa (17.9.2025)

Sisäministeriö on aikaisemmin esittänyt vastineessaan, että lakiesityksestä poliisilain 5 a luvun 44 a §:n 1 momentti poistetaan. **Professori Mäenpään** lausunnon mukaan sisäministeriön aikaisempi esitys tältä osin ottaa asianmukaisesti huomioon valtiosääntöoikeudelliset huomautukset.

Sisäministeriön uusi esitys tässä lisävastineessa 12.11.2025 (44 a § 1 mom):

Sisäministeriö esittää tässä lisävastineessa, että hallituksen esityksen mukainen 44 a §:n 1 momentti muutetaan kuulumaan niin, että momentista poistetaan toiminnan suuntaaminen ja jätetään kansallisen turvallisuuden suojaaminen. Suojelupoliisi suorittaa tiedonhankintaa ja tietoa hyödynnetään kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi, ylimmän valtiojohdon päätöksenteon tukemiseksi ja muiden viranomaisten lakisääteisiä kansalliseen turvallisuuteen liittyviä tehtäviä varten. Tiedon luovutus toimivaltaisille viranomaisille olisi tiedustelumenetelmiä käyttämällä hankittujen tietojen alkuperäisen käyttötarkoituksen kanssa yhteensopiva. Lisäksi poistettaisiin salaista tiedonhankintakeinoa koskeva rajoitus. Tietoa ei voisi käyttää esitutkinnan aloittamiseen. Rajoitukset suojaavat myös tiedustelutoimintaa.

Poliisilaki 5 a luku

44 a § (uusi muotoilu, 1 momentti)

Tiedon luovuttaminen eräissä tapauksissa

Suojelupoliisi saa ilmoittaa 44 §:n 3–5 momentissa tarkoitetusta rikoksesta ja luovuttaa sellaista rikosta koskevaa tietoa mainituissa momenteissa tarkoitetuille toimivaltaisille viranomaisille myös kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi ~~ja muuksi luovutuksensaajan toiminnan suuntaamiseksi~~. Tällöin tietoa ei saa käyttää esitutkintalain 3 luvun 3 §:ssä säädetyssä tarkoituksessa eikä ~~salaista tiedonhankintakeinoa~~, salaista pakkokeinoa tai muuta pakkokeinoa koskevan vaatimuksen tai päätöksen perusteena eikä näyttönä rikosasiassa.

Tiedustelumenetelmän käytön avulla saatua tietoa saa aina luovuttaa syyttömyyttä tukevaksi selvitykseksi sekä hengelle, terveydelle tai vapaudelle aiheutuvan merkittävän vaaran taikka huomattavan ympäristö-, omaisuus- tai varallisuusvahingon estämiseksi. (2 mom. kuten HE)

2. Hallintovaliokunnan rajaamista ja täsmentämistä edellyttävät säännökset

Perustuslakivaliokunta on todennut lausunnossaan (kappale 11), että ottaen huomioon yhtäältä perustuslakivaliokunnan ylimääräisen tiedon käyttöä koskevan lausuntokäytännön ja toisaalta valiokunnan kannanotot erityisesti tiedustelulla saadun tiedon luovuttamisesta esityksen 1. lakiehdotuksen 5 a luvun 44 §:n 5 momentin ja 4. lakiehdotuksen 79 §:n 5 momentin sääntely ei ole sopusoinnussa perusoikeuksien rajoittamisen oikeasuhtaisuus- eikä täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusedellytysten kanssa. Hallintovaliokunnan on rajattava ja täsmennettävä sääntelyä.

Lakiesityksen 44 §:n 5 momentissa säädetään siitä, että ”suojelupoliisi saa 1–4 momentissa säädetyn estämättä aina ilmoittaa tiedustelumenetelmän käytön avulla havaitusta jo tehdystä tai vielä estettävissä olevasta rikoslain 12, 13 tai 34 a luvussa säädetystä rikoksesta sekä luovuttaa tietoa sellaisesta rikoksesta 1 ja 2 momentissa tarkoitetuille toimivaltaisille viranomaisille.”

Perustuslakivaliokunta toteaa (kappale 7), että ehdotettu sääntely muistuttaa **ylimääräisen tiedon** käyttöä koskevaa sääntelyä. Perustuslakivaliokunta on tarkastellut ylimääräisen tiedon käyttöä koskevaa sääntelyä perustuslain 10 §:ssä turvatun luottamuksellisen viestin salaisuuden kannalta. Valiokunnan mukaan on selvää, että kaikki sinänsä laillisella salaisella pakkokeinolla saatu ylimääräinen tieto ei voi olla rajoituksetta käytettävissä minkä tahansa rikoksen selvittämiseen. Luottamuksellisen viestin salaisuutta turvaavan säännöksen ensisijaisena tarkoituksena on suojata luottamukselliseksi tarkoitetun viestin sisältö ulkopuolisilta. Viestin sisältö ei menetä perustuslain suojaa pelkästään sen perusteella, että esimerkiksi telekuuntelun avulla on saatu tieto siitä. Perustuslain 10 §:n sääntely rajoittaa viestin sisällön käyttöä tämän jälkeenkin. Tämä on olennaista myös sen vuoksi, että salaisen pakkokeinon kohteeksi voi joutua kuuntelun varsinaisen kohteen lisäksi myös ulkopuolinen henkilö. Lisäksi on valiokunnan mukaan huomattava, että ylimääräisen tiedon käytön salliminen muiden vakavuusasteeltaan vähäisempien rikosten kuin kunkin telepakkokeinon perusterikosten selvittämiseen merkitsee eräänlaista välillistä telepakkokeinon käytön rajoittamisen väljennystä (PeVL 99/2022 vp, kappale 12, PeVL 33/2013 vp, s. 6/II).

Perustuslakivaliokunta toteaa (kappale 9), että se on suhtautunut pidättyvästi ylimääräisen tiedon käytön sallimiseen sellaisten rikosten selvittämisessä, joista säädetty ankarin rangaistus on vähemmän kuin kolme vuotta vankeutta. Valiokunnan lausuntokäytännön valossa lievemmin rangaistavien rikosten ottaminen tällaisen sääntelyn piiriin on siten poikkeuksellista. Valiokunta ei aikaisemmin ole pitänyt ongelmattomana sääntelyä, joka olisi merkinnyt ylimääräisen tiedon käytön mahdollistamista sellaisten rikosten yhteydessä, joista käytännössä useimmiten seuraa vain sakkorangaistus (PeVL 33/2013 vp, s. 7/I, PeVL 99/2022 vp, kappaleet 14 ja 15).

Sisäministeriön 17.9.2025 vastine liittyen poliisilain 5 a luvun 44 §:n 5 momenttiin (viittaukset rikoslakiin)

Sisäministeriö on antanut asiaan aikaisemmin vastineen; **professori Mäenpään** lausunnon mukaan ministeriön vastineessa **viittaussäännöksen kohdistaminen yksilöityihin rikoslain 12, 13 ja 34 a luvun** säännöksiin vastaa sinänsä asianmukaisesti perustuslakivaliokunnan valtiosääntöoikeudelliseen huomautukseen. Edelleen Mäenpään lausunnossa todetaan, että myöhemmin lukuihin lisättävät rangaistavaksi säädetyt rikokset eivät yksilöityjen viittausten vuoksi tule ehdotetun ilmoitus- ja luovutusoikeuden piiriin, ellei tästä erikseen säädetä. **Mäenpään mukaan tältä osin perustuslakivaliokunnan esittämät näkökohdat täsmentämistarpeesta on otettu asianmukaisesti huomioon**.

Viitattujen rikoslakirikosten rangaistusasteikosta

Mäenpää kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että ministeriön aikaisemmassa vastineessa yksilöidyt rikokset ovat pääosin perustuslakivaliokunnan lausunnossa nimenomaan valtiosääntöoikeudellisesti ongelmallisiksi

tässä sääntely-yhteydessä arvioituja lievempiä rangaistavaksi säädettyjä tekoja (**sakko----2 v**). **Mäenpää katsoo, että merkittävänä valtiosääntöoikeudellisena ongelmana voidaan edelleen pitää sitä, että yksilöidysti viitatuissa säännöksissä määritellään vain verraten lieviä rangaistavaksi säädettyjä tekoja, joista säädetty ankarin rangaistus on enimmillään kaksi vuotta vankeutta**. Perustuslakivaliokunta on suhtautunut pidättyvästi ylimääräisen tiedon käytön sallimiseen sellaisten lievempien rikosten selvittämisessä, josta säädetty ankarin rangaistus on vähemmän kuin kolme vuotta vankeutta. Lievemmin rangaistavien rikosten ottaminen tällaisen sääntelyn piiriin on poikkeuksellista. Tämä ei ole sopusoinnussa myöskään perusoikeuksien rajoittamisen oikeasuhtaisuus-, täsmällisyys-, ja tarkkarajaisuusedellytysten kanssa.

Sisäministeriö toteaa, että ylimääräisen tiedon käyttöä koskeva sääntely poliisilaissa on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 67/2010 vp, s. 4—5, PeVL 33/2013 vp, s. 5—7). Poliisilain 5 luvun 54 §:n 2 momentissa säädetään ylimääräisen tiedon käyttämisestä seuraavasti ja kyseisten **pykälässä lueteltujen rikosten maksimirangaistukset ovat alle 3 vuotta (sakko-2 vuotta).**

> PolL 5 luku 54 § 2 mom.
>
> Ylimääräistä tietoa saa käyttää myös, jos ylimääräisen tiedon käyttämisellä voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys rikoksen selvittämiselle ja rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kolme vuotta vankeutta ***tai kyse on jostakin seuraavasta rikoksesta****:*
>
> *1)lahjuksen antaminen;*
> *2)järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistuminen;*
> *3) pahoinpitely, kuolemantuottamus, törkeä vammantuottamus, tappeluun osallistuminen, vaaran aiheuttaminen tai heitteillepano;*
> *4) törkeä kotirauhan rikkominen;*
> *5) vapaudenriisto, lapsikaappaus, laiton uhkaus tai pakottaminen;*
> *6) lahjominen elinkeinotoiminnassa tai lahjuksen ottaminen elinkeinotoiminnassa;*
> *7) kiristys;*
> *8) yleisvaarallisen rikoksen valmistelu;*
> *9) lahjuksen ottaminen, virkasalaisuuden rikkominen, virka-aseman väärinkäyttäminen tai Euroopan unionin varojen väärinkäyttö; taikka (19.4.2024/188)*
> *10) huumausainerikos.*

Sisäministeriö tuo esiin, että **perustuslakivaliokunta** on lausunnossaan, joka koski **ylimääräisen tiedon käyttöä (PeVL 33/2013 vp)** todennut, että ”hyväksyttävänä voidaan pitää sitä, että ylimääräistä tietoa saa käyttää, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kolme vuotta vankeutta. Estettä ei ole myöskään sille, että säännöksen piiriin otetaan joitakin sellaisiakin yksittäisiä rikoksia, joiden enimmäisrangaistus on kaksi vuotta vankeutta, mutta jotka kuitenkin vakavuusasteeltaan rinnastuvat edellä mainittuihin rikoksiin ja jotka täyttävät perustuslain 10 §:n 3 momentissa asetetut vaatimukset. Tällaisia voivat valiokunnan mielestä olla erityisesti rikoslain 21 luvun sellaiset henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset, joiden rangaistusmaksimi on kaksi vuotta vankeutta (pahoinpitely, kuolemantuottamus, törkeä vammantuottamus, tappeluun osallistuminen, vaaran aiheuttaminen ja heitteillepano), rikoslain vapauteen kohdistuvia rikoksia koskevan 25 luvun vastaavat rikokset (vapaudenriisto, laiton adoptiosuostumuksen hankkiminen, lapsikaappaus, laiton uhkaus ja pakottaminen) samoin kuin rikoslain 17 luvun 1 a §:ssä tarkoitettu järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistuminen, rikoslain 24 luvun 2 §:ssä tarkoitettu törkeä kotirauhan rikkominen, rikoslain 31 luvun 3 §:ssä tarkoitettu kiristys ja rikoslain 34 luvun 9 §:ssä tarkoitettu yleisvaarallisen rikoksen valmistelu.”

Mäenpää viittaa myös aikaisemman vastineen ehdotuksen 44 §:n 5 momentin lisäykseen ” jos tiedon luovuttamisella voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys rikoksen estämiselle tai selvittämiselle” ja arvioi, että tarkoituksena saattaa olla nostaa tiedon ilmoittamisen ja luovuttamisen kynnystä. Mäenpää pitää epäselvänä nostaisiko lisäkriteeri merkittävästi kynnystä. Muutos ei näyttäisi ottavan huomioon luottamuksellisen viestin suojaa eikä riittävästi sitä, että ylimääräisen tiedon käytön salliminen vakaavuusasteeltaan vähäisimpien rikosten selvittämisen merkitsee eräänlaista välillistä telepakkokeinon käytön rajoittamisen väljennystä.

<u>Professori Mäenpään näkemys sisäministeriön aikaisempaan vastineeseen ja sisäministeriön uusi ehdotus tässä lisävastineessa (poliisilain 5 a luku 44 § 5 momentti)</u>

Mäenpää katsoo, että ministeriön aikaisemman vastineen muutosehdotus ei sisällä valtiosääntöoikeudellisesti riittävää rajausta ja asianmukaista täsmennystä. Rajaus voisi Mäenpään mukaan perustua kahteen sääntelymalliin:

1) rajataan viittaukset rikoksiin, joissa säädetty ankarin rangaistus on yli 3 vuotta
2) poistetaan 1. lakiehdotuksen 5 a luvun 44 §:n 5 momentti (SotTL 79 § 5 mom.)

Mäenpään mukaan rajaaminen voisi muodostaa riittävän perusteen perustuslain 10 §:n 4 momentissa tarkoitetun luottamuksellisen viestin suojan rajoittamiseen ja käyttötarkoitussidonnaisuudesta poikkeamiseen.

Sisäministeriö on aikaisemmin tarkentanut hallituksen esitystä vastineessa niin, että pykäläehdotuksessa viitataan yksilöityihin rikoslain 12, 13 ja 34 a luvun pykäliin.

Sisäministeriö esittää tässä lisävastineessa vielä aikaisempaa täsmällisemmin säädettäväksi asiasta ja niin, että poliisilain 5 a luvun 44 §:n 5 momentissa säädetään, vastaavan kaltaisella tavalla kuin poliisilain 5 luvun 54 § 2 momentissa (ylimääräisen tiedon käyttö), rikosnimikkeittäin rikoksista, joista on mahdollista antaa tietoa. Lisäedellyksenä olisi edelleen ” jos tiedon luovuttamisella voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys rikoksen estämiselle tai selvittämiselle.”

Mainitut rikokset alla olisivat voimassa olevan rikoslain mukaisia (huom. HE 163/2025 vp annettu 6.11.2025)

1) tuottamuksellinen turvallisuussalaisuuden paljastaminen
2) maanpetoksellinen yhteydenpito
3) laiton sotilaallinen toiminta
4) matkustaminen terrorismirikoksen tekemistä varten
5) terrorismirikoksiin liittyvä julkinen kehottaminen

Luettelo olisi täsmällinen ja tarkkarajainen ja eikä olisi ministeriön näkemyksen mukaan valtiosääntöoikeudellisesti ongelmallinen: asiasta säädetään lailla, yksilöidään rikokset, asia on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä. Maanpetos-, valtiopetos- ja terrorismirikosten estämisellä ja selvittämisellä suojataan kansallista turvallisuutta, mistä johtuen kyseisten kansallista turvallisuutta uhkaavien rikosten estämistä ja selvittämistä voidaan pitää tiedustelumenetelmiä käyttämällä hankittujen tietojen alkuperäisen käyttötarkoituksen kanssa yhteensopivina tietojen käyttötapoina. **Rangaistusasteikot** olisivat vastaavat kuin poliisilain 5 luvun 54 §:n 2 momentissa mainittujen yksilöityjen rikosten kohdalla. Tästä johtuen rikoslain 34 a luvun 5 d § :ää ei mainittaisi (*terrorismirikoksen tekemistä varten tapahtuvan matkustamisen edistäminen*) ,koska enimmäisrangaistus on 1 vuosi vankeutta.

Tiedusteluvalvontavaltuutettu on vuoden 2021 vuosikertomuksessaan tuonut esiin näkemyksiään liittyen terrorismiin liittyviin rikoksiin, maanpetosrikoksiin ja valtiopetosrikoksiin. Tiedusteluvalvontavaltuutettu toteaa niistä, että ” Edellä mainittujen rikosten **rangaistusasteikot ilmentäv**ät tekojen vakavuutta tekijän syyllisyyden näkökulmasta, mutta **eivät välttämättä kyseisten rikosten vahingollisuutta ja vaarallisuutta kansallisen**

turvallisuuden kannalta. Esimerkiksi maanpetosrikoksiin kuuluvan turvallisuussalaisuuden paljastamisen osalta tekijän syyllisyyden näkökulmasta on merkitystä sillä, onko tietojen paljastuminen ollut tahallisesti aiheutettua vai huolimattomuudesta johtuvaa. **Kansallisen turvallisuuden kannalta paljastuneiden tietojen laatu on teon tahallisuutta tai tuottamuksellisuutta merkityksellisempää**".

Hallituksen esitys eduskunnalle terrorismirikoksia koskevan sääntelyn muuttamiseksi (HE 163/2025 vp, 6.11.2025)

Hallitus on antanut 6.11.2025 eduskunnalle esityksen terrorismirikoksia koskevan sääntelyn muuttamiseksi. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rikoslakia, pakkokeinolakia ja poliisilakia sekä 17 muuta lakia. Rikoslain terrorismirikoksia koskeva luku korvattaisiin terroristisia rikoksia koskevalla luvulla.

Hallituksen esityksessä HE 163/2025 vp esitetään seuraavia muutoksia

- matkustaminen terrorismirikoksen tekemistä varten (- 2 vuotta) >> Terroristinen matkustaminen (- 3 vuotta)
- terrorismirikoksiin liittyvä julkinen kehottaminen >> Terroristinen julkinen kehottaminen (nimike muuttuu)
- Terrorismirikoksen tekemistä varten tapahtuvan matkustamisen edistäminen (1 v) >> Terroristisen matkustamisen edistäminen (- 2 vuotta)

Sisäministeriö pyytää ottamaan huomioon hallituksen esityksessä 163/2025 vp esitetyt muutokset nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen kannalta (HE 29/2025 vp). Tässä lisävastineessa muutosehdotukset perustuvat voimassa olevaan rikoslakiin.

3. Aikaisemmassa vastineessa ehdotetut uudet säännökset (44 § 6 mom., ei uudisteta)

Professori Mäenpää katsoo 1. lakiehdotuksen 44 §:n ehdotetun uuden 6 momentin osalta, että tiedustelun suojaamistarve on perusteltu. Säännös on muotoiltu niin, että voisivat muodostaa yleisen toimivaltaperusteen luovuttaa ja käyttää mitä tahansa tiedustelumenetelmällä saatua tietoa esitutkinnan ja pakkokeinoa koskevan vaatimuksen perusteena jos " erittäin tärkeä yleinen etu vaatii". On epäselvää missä laajuudessa säännöstä on tarkoitus soveltaa. Mäenpää katsoo, että ehdotus voi johtaa valtiosääntöoikeudelliseen ristiriitaan palomuurisääntelyn ja perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön kanssa. Mäenpää viittaa mahdollisuuteen antaa täydentävä hallituksen esitys (PeVL 85/2022 vp, kpl 3 ja PeVL 58/2022 vp kpl 26)

Professori Mäenpäällä oli lausuttavanaan seuraava ehdotus:

> ***Ellei erittäin tärkeä yleinen etu muuta vaadi, suojelupoliisi voi päättää**, että tiedustelumenetelmällä saatuja tietoja ei saa käyttää esitutkintalain 3 luvun 1 §:ssä tarkoitetun rikoksesta tehdyn ilmoituksen kirjaamisen perusteena, esitutkintalain 3 luvun 3 §:ssä tarkoitetun tutkinnan aloittamiseksi eikä salaista tiedonhankintakeinoa, salaista pakkokeinoa tai muuta pakkokeinoa koskevan vaatimuksen tai päätöksen perusteena eikä näyttönä rikosasiassa, jos tämä on tarpeen siviilitiedustelun suojaamiseksi.*

Sisäministeriö toteaa, että momenttia ei ole hallituksen esityksessä. Tässä lisävastineessa ehdotetaan poistettavaksi aikaisemmassa vastineessa ehdotettu poliisilain 5 a luvun 44 §:n 6 momentti. Uutta vastine-ehdotusta ei tehdä.

II Tässä lisävastineessa muutettavaksi ehdotetut säännösehdotukset verrattuna hallituksen esitykseen (poliisilain 5 luvun 44 §:n 5 momentti ja 44 a §)

Lisävastine

12.11.2025

Poliisilaki:

1. muutosehdotus

44 §

Rikosepäilystä ilmoittaminen ja rikostiedon luovuttaminen rikostorjuntaan

Suojelupoliisin on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava keskusrikospoliisille, jos tiedustelumenetelmän käytön avulla saadusta tiedosta ilmenee, että voidaan olettaa tehdyksi sellainen rikos, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi vuotta vankeutta. Suojelupoliisi saa luovuttaa tällaista rikosta koskevaa tietoa keskusrikospoliisille tai muulle toimivaltaiselle esitutkintaviranomaiselle. Viranomaisista esitutkinnassa säädetään esitutkintalain (805/2011) 2 luvun 1 §:ssä.

Suojelupoliisin on viipymättä ilmoitettava rikoksen estämiseksi toimivaltaiselle viranomaiselle, jos tiedustelumenetelmän avulla saadusta tiedosta ilmenee, että hankkeilla on sellainen rikos, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi vuotta vankeutta, ja rikos on vielä estettävissä. Suojelupoliisi saa luovuttaa tällaista rikosta koskevaa tietoa toimivaltaiselle viranomaiselle, joita ovat poliisi, Rajavartiolaitos, Tulli tai Puolustusvoimat.

Suojelupoliisi saa ilmoittaa tehdystä rikoksesta ja luovuttaa rikosta koskevaa tietoa keskusrikospoliisille tai muulle toimivaltaiselle esitutkintaviranomaiselle, jos tiedon luovutuksella voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys sellaisen rikoksen selvittämiselle, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kolme vuotta vankeutta. Viranomaisista esitutkinnassa säädetään esitutkintalain 2 luvun 1 §:ssä.

Suojelupoliisi saa ilmoittaa hankkeilla olevasta rikoksesta ja luovuttaa rikosta koskevaa tietoa toimivaltaiselle viranomaiselle sellaisen rikoksen estämiseksi, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta. Toimivaltaisia viranomaisia ovat poliisi, Rajavartiolaitos, Tulli ja Puolustusvoimat.

Suojelupoliisi saa 1–4 momentissa säädetyn estämättä aina ilmoittaa tiedustelumenetelmän käytön avulla havaitusta jo tehdystä tai vielä estettävissä olevasta ~~**rikoslain 12, 13 tai 34 a luvussa säädetystä**~~ rikoksesta, *jos kyse on jostakin seuraavasta rikoksesta:*

1)tuottamuksellinen turvallisuussalaisuuden paljastaminen;
2)maanpetoksellinen yhteydenpito;
3)laiton sotilaallinen toiminta;
4) matkustaminen terrorismirikoksen tekemistä varten;
5) terrorismirikoksiin liittyvä julkinen kehottaminen;

sekä luovuttaa tietoa sellaisesta rikoksesta 3 ja 4 ~~**1 ja 2**~~ momentissa tarkoitetuille toimivaltaisille viranomaisille~~.~~, *jos tiedon luovuttamisella voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys rikoksen estämiselle tai selvittämiselle.*

Perustelut

Pykälän momentit 1-4 ovat hallituksen esityksen mukaiset.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan, että suojelupoliisi saa 1–4 momentissa säädetyn estämättä aina ilmoittaa tiedustelumenetelmän käytön avulla havaitusta jo tehdystä tai vielä estettävissä olevasta rikoksesta, jos kyse on jostakin seuraavasta rikoksesta:

1)tuottamuksellinen turvallisuussalaisuuden paljastaminen
2)maanpetoksellinen yhteydenpito
3) laiton sotilaallinen toiminta
4)matkustaminen terrorismirikoksen tekemistä varten
5)terrorismirikoksiin liittyvä julkinen kehottaminen.

Tietoa saisi luovuttaa pykälän 3 ja 4 momentissa tarkoitetuille toimivaltaisille viranomaisille, jos tiedon luovuttamisella voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys rikoksen estämiselle tai selvittämiselle. Tämä olisi lisäedellytys rangaistusasteikoltaan lievemmistä rikoksista ilmoittamiselle.

Momentin perusteella suojelupoliisi saisi ilmoittaa ja luovuttaa tietoja myös sellaisista vielä estettävistä ja tapahtuneista rikoksista, joihin poliisilain 5a luvun 44 §:n momentit 1-4 eivät anna mahdollisuutta. Lisäedellytyksenä tiedon luovuttamiselle on, että ” jos tiedon luovuttamisella voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys rikoksen estämiselle tai selvittämiselle”. Suojelupoliisilla ei olisi velvollisuutta luovuttaa tietoa eikä tiedon luovutus muodostuisi automaatioksi, koska keskeinen kriteeri on, että tiedon luovuttamisella voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys rikoksen estämiselle tai selvittämiselle. Kriteeri ”erittäin tärkeä merkitys” luo merkittävän painoarvon asian arvioinnissa ja tiedon luovuttamisessa. Tällöin suojelupoliisissa tiedon luovuttamisen arvioidaan olevan poikkeuksellisen tärkeää ja välttämätöntä. Arvioinnilla on merkitystä myös perusoikeuksien kannalta. Tiedon saava rikostorjuntaviranomainen arvioi oman toimintansa edellytykset itsenäisesti toiminnalle asetettujen lakisääteisten yleisten ja erityisten edellytysten osalta.

Rikosta koskevan tiedon luovuttamismahdollisuus ei avaa mahdollisuutta kiertää salaisille tiedonhankintakeinoille tai salaisille pakkokeinoille asetettuja edellytyksiä, mihin mahdollisuuteen perustuslakivaliokunta on ottanut kantaa aiemmin (PeVL 35/2018 vp, s. 22). Esimerkiksi poliisilain 5 luvun mukaisia keinoja saa käyttää luvun 3 §:ssä säädettyjen rikosten paljastamisessa. Osassa edellytyksenä on, että teon vakavuus edellyttäisi vankeusrangaistusta. Muissa tapauksissa rikoksia voidaan tutkia myös ilman salaisia tiedonhankintakeinoja.

Rikosten rangaistusasteikot eivät välttämättä ilmennä teon vahingollisuutta ja vaarallisuutta kansallisen turvallisuuden suojaamisen näkökulmasta. Kansalliselle turvallisuudelle aiheutuva vahingon laatu tai määrä voi olla mittava, mikäli asiaan ei päästä ajoissa puuttumaan.

Pykälän 5 momentin 1 kohdassa mainitusta tuottamuksellisesta turvallisuussalaisuuden paljastamisesta kansalliselle turvallisuudelle aiheutuva vahinko voi olla kansallisen turvallisuuden suojaamisen tai oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen suojaamisen näkökulmasta suuruusluokaltaan tai merkitykseltään mittava. Kysymys on esimerkiksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin perusteella salassa pidettävästä tiedosta tai tietovirroista ja paljastuneen tiedon laadusta; julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 18 §:n nojalla valtionhallinnossa turvallisuusluokkaa koskeva merkintä on tehtävä, jos asiakirja tai siihen sisältyvä tieto on salassa pidettävä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 2, 5 tai 7–11 kohdan perusteella ja asiakirjaan sisältyvän tiedon oikeudeton paljastuminen tai oikeudeton käyttö voi aiheuttaa vahinkoa maanpuolustukselle, poikkeusoloihin varautumiselle, kansainvälisille suhteille, rikosten torjunnalle, yleiselle turvallisuudelle tai valtion- ja kansantalouden toimivuudelle taikka muulla niihin rinnastettavalla tavalla Suomen turvallisuudelle.

Yksittäisessä tapauksessa tuottamuksellinen turvallisuussalaisuuden paljastaminen voi aiheuttaa merkittävän vahingon ja vahinko voi olla merkittävämpi kuin jonkin tahallisen teon, kuten vakoilun, aiheuttama vahinko. Tiedusteluvalvontavaltuutettu on vuoden 2021 vuosikertomuksessaan todennut, että ” --. Edellä mainittujen rikosten rangaistusasteikot ilmentävät tekojen vakavuutta tekijän syyllisyyden näkökulmasta, mutta eivät välttämättä kyseisten rikosten vahingollisuutta ja vaarallisuutta kansallisen turvallisuuden kannalta. Esimerkiksi maanpetosrikoksiin kuuluvan turvallisuussalaisuuden paljastamisen osalta tekijän syyllisyyden näkökulmasta on merkitystä sillä, onko tietojen paljastuminen ollut tahallisesti aiheutettua vai huolimattomuudesta johtuvaa. Kansallisen turvallisuuden kannalta paljastuneiden tietojen laatu on teon tahallisuutta tai tuottamuksellisuutta merkityksellisempää”.

Pykälän 5 momentin 2 kohdassa mainittu maanpetoksellinen yhteydenpito sisältää riskin kansalliselle turvallisuudelle (aik. valtioturvallisuus). Yhteydenpidosta kansalliselle turvallisuudelle aiheutuva vahinko voi olla

kansallisen turvallisuuden suojaamisen tai oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen suojaamisen näkökulmasta merkitykseltään mittava. Yhteydenpito maanpetosrikoksen tekemisen tarkoituksessa on osa maanpetoksellisen toiminnan valmistelua ja näistä rikoksista säädetään muissa rikoslain 12 luvun säännöksissä (Suomen itsemääräämisoikeuden vaarantaminen, sotaan yllyttäminen, maanpetos, törkeä maanpetos, vakoilu, törkeä vakoilu, turvallisuussalaisuuden paljastaminen, tuottamuksellinen turvallisuussalaisuuden paljastaminen, luvaton tiedustelutoiminta, puolueettomuusmääräysten rikkominen). Toiminnassa kyse ei ole satunnaisista keskusteluista vaan tavoitteellisesta yhteydenpidosta. Säännöstä koskevan hallituksen esityksen mukaan (HE 94/1993) ”maanpetoksellinen yhteydenpito olisi siten ryhtymistä yhteydenpitoon vieraan valtion tai sen asiamiehen kanssa tarkoituksessa tehdä luvussa mainittu maanpetosrikos. Yhteydenpito voi olla periaatteessa minkä tapaista hyvänsä, henkilökohtaisia tapaamisia, puhelinkeskusteluja, kirjeenvaihtoa, viestien välittämistä sähköisillä tiedonsiirtovälineillä, radiolaitteilla tai muulla vastaavalla tavalla. Olennaista on se, että yhteydenpidon selvä tarkoitus on tulevaisuudessa syyllistyä johonkin maanpetosrikokseen.”

Pykälän 5 momentin 3 kohdassa mainittu laiton sotilaallinen toiminta on valtiopetosrikoksia koskevassa rikoslain luvussa, mikä korostaa rikoksen Suomen valtiojärjestykseen, kansalliseen turvallisuuteen (valtion turvallisuuteen) liittyvää luonnetta. Säännöksen perusteluissa (HE 94/1993) todetaan, että ”sotilaalliseen tapaan järjestäytynyttä uhkaa valtiolliselle järjestykselle voidaan pitää kysymykseen tulevista uhista vaarallisimpana. Valtioelämän kansanvaltaisuuden ja kansalaisten poliittisen toimintavapauden kannalta on myös tärkeätä, ettei mikään valtiollinen ajatussuunta järjestäydy sotilaalliseen tapaan.”

Sotilaallisesti järjestäytynyt yhteenliittymä toimii sotilaallisin periaattein omaamalla komentorakenteen, kouluttautumalla ja harjoittelemalla sekä hankkimalla varusteita kuten aseita. Laitonta sotilaallista toimintaa voi olla esimerkiksi yksityishenkilön organisoima asein varustettu sotilaallisesti järjestetty joukko taikka julkishallinnon ulkopuolelle syntynyt järjestys- tai muu kaarti, joka järjestäytyy sotilaalliseen tapaan ja omaksuu tarkoituksekseen vaikuttaa valtiollisiin asioihin. Jos suojelupoliisi tekee esimerkiksi telekuuntelussa havainnon, että joku ääri-ideologiaa kannattava ja vieraaseen valtioon myönteisesti suhtautuva henkilö on kumouksellisessa tarkoituksessa perustanut, varustanut ja ottanut johtaakseen sotilaallisesti järjestäytyneen yhteenliittymän, jossa voi olla 30-50 jäsentä, ja että yhteenliittymä kouluttautuu sotilaallisesti ampuma- ja taisteluharjoitusten avulla, niin tällaisesta toiminnasta sallittaisiin tiedon luovutus.

Pykälän 5 momentin 4 kohta koskee matkustamista terrorismirikoksen tekemistä varten. Matkustamisrikoksen tekemisen tarkoituksena olisi toisen rikoslain 34 a luvussa rangaistavaksi säädetyn terrorismirikoksen tekeminen. Näitä ovat terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset, terroristisessa tarkoituksessa tehty radiologista asetta koskeva rikos, terroristisessa tarkoituksessa tehtävän rikoksen valmistelu, terroristiryhmän johtaminen, terroristiryhmän toimintaan osallistuminen, koulutuksen antaminen terrorismirikoksen tekemistä varten, kouluttautuminen terrorismirikoksen tekemistä varten, värväys terrorismirikoksen tekemiseen, terrorismirikoksen rahoittaminen, terroristiryhmän rahoittaminen, ja terrorismirikoksiin liittyvä julkinen kehottaminen.

Suojelupoliisin saadessa tiedustelumenetelmän käytön avulla havaintoja toiminnasta, olisi tärkeää mahdollistaa tiedon luovutus rikostorjuntaviranomaiselle, jotta tämä voisi harkita ryhtymistä rikoksen estämiseen liittyviin toimenpiteisiin.

Pykälän 5 momentin 5 kohdassa mainitaan terrorismirikoksiin liittyvä julkinen kehottaminen. Kyse on siitä, että joku taho joukkotiedotusvälinettä käyttäen tai julkisesti väkijoukossa taikka yleisesti tietoon saatetussa kirjoituksessa tai muussa esityksessä kehottaa tai houkuttelee värväytymiseen terroristiryhmään tai muun rikoslain 34 a luvussa rangaistavaksi säädetyn rikoksen tekemiseen siten, että kehotus tai houkuttelu on omiaan aiheuttamaan värväytymisen tai terrorismirikoksen tekemisen. Käytännössä tilanne voi olla sellainen, että suojelupoliisi Suomessa ylläpidettävään mutta vieraskieliseen avoimeen nettifoorumiin kohdistuvassa

peitetoiminnassa havaitsee, että Suomessa asuva ääri-islamistista ideologiaa tunnustava ja uskonnollisesti vaikutusvaltainen henkilö kehottaa kuulijoitaan perustamaan Suomessa terroristiryhmän taikka lähtemään ulkomaille värväytyäkseen terrorismiryhmään ja hankkimaan sen antamaa terroristikoulutusta räjähdysaineiden käytössä. Ehdotettu säännös mahdollistaisi tiedon luovutuksen tällaiseen toimintaan liittyen.

2. muutosehdotus

44 a §

Tiedon luovuttaminen eräissä tapauksissa

Suojelupoliisi saa ilmoittaa 44 §:n 3–5 momentissa tarkoitetusta rikoksesta ja luovuttaa sellaista rikosta koskevaa tietoa mainituissa momenteissa tarkoitetuille toimivaltaisille viranomaisille myös kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi ~~**ja muuksi luovutuksensaajan toiminnan suuntaamiseksi**~~. Tällöin tietoa ei saa käyttää esitutkintalain 3 luvun 3 §:ssä säädetyssä tarkoituksessa eikä ~~**salaista tiedonhankintakeinoa,**~~ salaista pakkokeinoa tai muuta pakkokeinoa koskevan vaatimuksen tai päätöksen perusteena eikä näyttönä rikosasiassa.

Tiedustelumenetelmän käytön avulla saatua tietoa saa aina luovuttaa syyttömyyttä tukevaksi selvitykseksi sekä hengelle, terveydelle tai vapaudelle aiheutuvan merkittävän vaaran taikka huomattavan ympäristö-, omaisuus- tai varallisuusvahingon estämiseksi.

Perustelut

Pykälän 1 momentti mahdollistaisi rikoksesta ilmoittamisen ja rikosta koskevan tiedon luovuttamisen rikostorjuntaviranomaiselle kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi. Lainkohdasta on poistettu hallituksen esityksessä oleva kirjaus ”toiminnan suuntaaminen” sekä rajoitusperusteista kirjaus salaisista tiedonhankintakeinoista. Kansallisen turvallisuuden osalta viitataan nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen HE 29/2025 vp yksityiskohtaisissa perusteluissa kansallisesta turvallisuudesta todettuun (sivut 24-27).

HE 29/2025 vp todetaan mm. seuraavaa: ” Ehdotettu sääntely, joka mahdollistaisi rikoksesta ilmoittamisen ja rikosta koskevan tiedon luovuttamisen kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi, mahdollistaisi suojelupoliisin tiedustelutoimivaltuuksilla saadun tiedon riittävän tehokkaan hyödyntämisen. Sääntely mahdollistaisi sen, että luovutuksensaajana oleva rikostorjuntaviranomainen voi ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin kansallista turvallisuutta koskevien vaaratilanteiden ehkäisemiseksi ja kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvien uhkien torjumiseksi. Kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi luovutettua tietoa voitaisiin myös käyttää esimerkiksi uhka-arvion pohjana kansalliseen turvallisuuteen liittyvään kohteeseen, symbolisesti tai muutoin merkitykselliseen kohteeseen tai suurta väkijoukkoa koskevaan kohteeseen kohdistuvasta mahdollisesta uhasta. Tietoa voitaisiin käyttää tällaisiin kohteisiin kohdistuvien kansallisen turvallisuuden uhkien ennalta estämiseksi, rajoittamiseksi tai poistamiseksi.”

Perustuslakivaliokunnan mietinnön (PeVM 4/2018 vp) mukaan ”kansallista turvallisuutta vakavasti uhkaavalla toiminnalla tarkoitettaisiin säännöksessä kansanvaltaista valtio- ja yhteiskuntajärjestystä, yhteiskunnan perustoimintoja, suuren ihmismäärän henkeä tai terveyttä tai kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta uhkaavaa toimintaa. Edellytyksenä olisi se, että toiminnalla olisi jokin kytkentä Suomeen ja että se uhkaisi nimenomaan Suomen kansallista turvallisuutta, vaikka toiminta voisikin maantieteellisesti tapahtua Suomen rajojen ulkopuolella. Kyse voisi olla esimerkiksi Suomen kansallista turvallisuutta vakavasti uhkaavasta terrorismiin liittyvästä toiminnasta, väkivaltaisesta radikalisoitumisesta tai ulkomaisten tiedustelupalvelujen toiminnasta taikka Suomen turvallisuuden kannalta keskeisen valtion levottomuuksista”.

Tietoa ei saisi käyttää esitutkintalain 3 luvun 3 §:n tarkoituksessa eli esitutkinnan aloittamisen perusteena eikä salaista pakkokeinoa tai muuta pakkokeinoa koskevan vaatimuksen tai päätöksen perusteena eikä näyttönä.

Hyödyntämiskielloilla turvattaisiin osaltaan oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Kiellolla turvattaisiin myös siviilitiedustelun salassapitoa.

Tarkoituksena on erityisesti mahdollistaa lisätä tiedonantomahdollisuuksia tiedusteluviranomaiselta niille toimivaltaisille viranomaisille, jotka vastaavat uhkien realisoituessa niihin annettavasta toiminnallisesta vasteesta.

Pykälän 2 momentti on hallituksen esityksen mukainen.

III Tässä lisävastineessa muutettavaksi ehdotetut säännösehdotukset verrattuna hallituksen esitykseen (sotilastiedustelulain 79 § ja 80 §)

Laki sotilastiedustelusta

79 §

Rikosepäilystä ilmoittaminen ja rikostiedon luovuttaminen rikostorjuntaan

Sotilastiedusteluviranomaisen on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava keskusrikospoliisille, jos tiedustelumenetelmän käytön avulla saadusta tiedosta ilmenee, että voidaan olettaa tehdyksi sellainen rikos, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi vuotta vankeutta. Sotilastiedusteluviranomainen saa luovuttaa tässä momentissa tarkoitettua rikosta koskevaa tietoa keskusrikospoliisille tai muulle toimivaltaiselle esitutkintaviranomaiselle. Viranomaisista esitutkinnassa säädetään esitutkintalain (805/2011) 2 luvun 1 §:ssä.

Sotilastiedusteluviranomaisen on viipymättä ilmoitettava rikoksen estämiseksi toimivaltaiselle viranomaiselle, jos tiedustelumenetelmän avulla saadusta tiedosta ilmenee, että hankkeilla on sellainen rikos, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi vuotta vankeutta, ja rikos on vielä estettävissä. Sotilastiedusteluviranomainen saa luovuttaa tässä momentissa tarkoitettua rikosta koskevaa tietoa toimivaltaiselle viranomaiselle, joita ovat poliisi, Rajavartiolaitos, Tulli tai Puolustusvoimat.

Sotilastiedusteluviranomainen saa ilmoittaa tehdystä rikoksesta ja luovuttaa rikosta koskevaa tietoa keskusrikospoliisille tai muulle toimivaltaiselle esitutkintaviranomaiselle, jos tiedon luovutuksella voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys sellaisen rikoksen selvittämiselle, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kolme vuotta vankeutta. Viranomaisista esitutkinnassa säädetään esitutkintalain 2 luvun 1 §:ssä.

Sotilastiedusteluviranomainen saa ilmoittaa hankkeilla olevasta rikoksesta ja luovuttaa rikosta koskevaa tietoa toimivaltaiselle viranomaiselle sellaisen rikoksen estämiseksi, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta. Toimivaltaisia viranomaisia ovat poliisi, Rajavartiolaitos, Tulli ja Puolustusvoimat.

Sotilastiedusteluviranomainen saa 1–4 momentissa säädetyn estämättä aina ilmoittaa tiedustelumenetelmän käytön avulla havaitusta jo tehdystä tai vielä estettävissä olevasta rikoslain ~~**12, 13 ja 34 a luvussa säädetystä**~~ rikoksesta, *jos kyse on jostakin seuraavasta rikoksesta:*

1)tuottamuksellinen turvallisuussalaisuuden paljastaminen;
2)maanpetoksellinen yhteydenpito;
3)laiton sotilaallinen toiminta;
4) matkustaminen terrorismirikoksen tekemistä varten;
5) terrorismirikoksiin liittyvä julkinen kehottaminen;

sekä luovuttaa tietoa sellaisesta rikoksesta 3 ja 4 ~~**1 ja 2**~~ momentissa tarkoitetuille toimivaltaisille viranomaisille~~.~~ *, jos tiedon luovuttamisella voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys rikoksen estämiselle tai selvittämiselle*.

Perustelut:

Pykälän 1 momenttia tarkistettaisiin teknisesti vastaamaan poliisilakia. Pykälän 5 momentin perustelujen osalta viitaan poliisilain kohdalla lausuttuun.

80 §

Tiedon luovuttaminen eräissä tapauksissa

Sotilastiedusteluviranomainen saa ilmoittaa tietoa 79 §:n 3–5 momentissa tarkoitetusta rikoksesta mainituissa momenteissa tarkoitetuille toimivaltaisille viranomaisille maanpuolustuksen tai kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi ~~**ja muuksi luovutuksensaajan toiminnan suuntaamiseksi**~~. Tällöin tietoa ei saa käyttää esitutkintalain 3 luvun 3 §:ssä säädetyssä tarkoituksessa ~~**eikä salaista tiedonhankintakeinoa**~~, salaista pakkokeinoa tai muuta pakkokeinoa koskevan vaatimuksen tai päätöksen perusteena eikä näyttönä rikosasiassa.

Tiedustelumenetelmän käytön avulla saatua tietoa saa aina luovuttaa syyttömyyttä tukevaksi selvitykseksi sekä hengelle, terveydelle tai vapaudelle aiheutuvan merkittävän vaaran taikka huomattavan ympäristö-, omaisuus- tai varallisuusvahingon estämiseksi.

Perustelut:

Perustelujen osalta viitaan poliisilain kohdalla lausuttuun.

81 §

Rikosta koskevan tiedon käytöstä ilmoittaminen ja käyttö tuomioistuimessa

Jos esitutkintaviranomainen käynnistää esitutkinnan tai ryhtyy esitutkintatoimenpiteen käyttämiseen taikka toimivaltainen viranomainen käynnistää rikoksen estämiseen tähtäävän toimenpiteen 79 §:ssä tai 80 §:n 2 momentissa tarkoitetun tiedon luovutuksen perusteella, on sen ennen esitutkinnan käynnistämistä tai esitutkintatoimenpiteen käyttämistä taikka rikoksen estämiseen tähtäävän toimenpiteen käynnistämistä ilmoitettava siitä sotilastiedusteluviranomaiselle.

Edellä 79 §:n tai 80 §:n 2 momentin perusteella luovutettavan tiedon käyttämisestä näyttönä päättää tuomioistuin pääasian käsittelyn yhteydessä. Tiedon käyttämisen kirjaamisesta esitutkintapöytäkirjaan säädetään esitutkintalain (805/2011) 9 luvun 6 §:n 2 momentissa ja ilmoittamisesta haastehakemuksessa oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 5 luvun 3 §:n 1 momentin 9 kohdassa.

Perustelut:

Tekninen tarkistus.

IV Vaikutukset

Tiedusteluviranomaisten tiedonhankinta tapahtuu aina perustuslain ja tiedustelulainsäädännön asettamissa puitteissa. Nykytilanteeseen verrattuna suojelupoliisin ja rikostorjuntaviranomaisten osalta muutosesitykset parantaisivat osaltaan tiedusteluviranomaisten mahdollisuuksia tiedon luovutukseen, vaikka eivät yhtä laajasti kuin hallituksen esityksen tavoitteena on. Tiedon luovuttaminen toimivaltaiselle rikostorjuntaviranomaiselle suojaa kansallista turvallisuutta ja edesauttaa ao. viranomaisen toimintamahdollisuuksia nykyisessä vaikeassa turvallisuusympäristössä. Muutosehdotukset mahdollistavat myös tiedustelun suojaamisen, mikä on välttämätöntä.

Hallitusneuvos Johanna Hakala

Jakelu Hallintovaliokunta

Tiedoksi Sisäministeri Mari Rantanen
Valtiosihteeri Heikki Tamminen

Lisävastine

12.11.2025

Kansliapäällikkö Matti Sarasmaa
Erityisavustaja Asseri Kinnunen
Erityisavustaja Heli Heikkola
Neuvotteleva virkamies Veera Parko
Johtaja Petri Knape
Hallinnollinen avustaja Jaana Söderman
Hallinnollinen avustaja Tiina Landström
Hallinnollinen avustaja Heidi Mäkiprosi
Sisäministeriö/oikeus.sm@gov.fi,, KTY
Lainsäädäntöneuvos Marko Meriniemi
PLM/Vanhempi hallitussihteeri Kosti Honkanen